

УДК 378.4:004

РОЛЬ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ НАВЧАННІ¹

Пшемислав Юзвікевич

*Вроцлавський університет,
Інститут слов'янської філології, кафедра україністики,
вул. Почтова, 9, 53-313 Вроцлав, Польща,
тел.: +48 71 3754555
ел. пошта: p.jozwikiewicz@slawistyka.uni.wroc.pl*

Розглянуто проблеми використання сучасних технологій на заняттях з української мови як іноземної, української літератури, історії України та граматики української мови. Обговорено способи використання комп'ютера та інших цифрових приладів упродовж навчального процесу.

Ключові слова: українська мова як іноземна, інформаційні технології, Інтернет, навчальний процес.

Інформаційні технології (англ. *information technology*, *IT*) увійшли в життя кожної людини, а комп'ютери знайшли застосування у майже кожній галузі науки і промисловості. Їх участь у підтримці наукових досліджень безцінна, починаючи від складних обчислень та комп'ютерних симуляцій у фізиці, математиці, астрономії тощо, закінчуючи на використанні текстових редакторів філологами в їхніх літературознавчих чи мовознавчих дослідженнях.

Сучасні технології збагачують навчальний процес. Застосування проекторів, мультимедійні презентації – це не тільки обов'язковий пункт засідань та конференцій, це також допомога вчителям впродовж занять; програмне забезпечення та Інтернет функціонують сьогодні разом з підручниками і науковими посібниками. Це твердження стосується навчання іноземних мов, у тому числі української, а роль сучасних технологій у цьому процесі багаторівнева.

Використання новітніх технологій у навчальному процесі треба розглядати з двох перспектив – з боку студента (тобто „адресата” навчального процесу), а також викладача („відправника” у цьому процесі).

Отже, які чинники мають вплив на те, щоб комп'ютер та матеріали, доступні в Інтернеті, стали елементами, які підтримують і доповнюють процес засвоєння знань і використання їх у практиці, щоб вони сприяли покращенню мовленнєвої компетенції студента? Їх щонайменше декілька, зокрема такі найважливіші, як:

1) можливість брати участь у курсах української мови, де студенти користуються не лише традиційними підручниками, а також аудіо- та відеоматеріалами, що є додатком до них, наприклад диски CD/DVD;

2) можливість користуватися електронними словниками на дисках CD/DVD або інших електронних носіях, доступних в Інтернеті;

¹ Стаття стосується передусім кафедри україністики та студентів Інституту слов'янської філології Вроцлавського університету. – П.Ю.

3) можливість повторювати матеріал під час використання мультимедійних матеріалів, що є власністю викладачів;

4) пошук матеріалів у мережі, їх використання на різних рівнях вивчення мови;

5) активна участь у процесі обміну думками під час використання програмного забезпечення, спрямованого на комунікацію;

6) участь у проектах *e-learning* (дистанційне навчання).

Під час підготовки до занять викладач також має можливість спиратися на комп'ютерні та мультимедійні технології, що приводить до суттєвого збагачення навчального процесу. Комп'ютерне програмне забезпечення, а також інформація, яку можна знайти в Інтернеті, у певному сенсі є „помічниками” викладача і його „заступниками” поза навчальним закладом (в домашніх умовах), котрі сприяють ефективному й ефектному продовженню навчального процесу. До „зрядь”, якими викладач може користуватися у підготовці до занять та під час них, варто зарахувати такі:

7) програмне забезпечення, що стосується навчання мови, літератури і граматики;

8) програмне забезпечення, що служить для розробки та створення навчальних матеріалів;

9) Інтернет-ресурси;

10) обладнання, що використовується під час занять;

11) комунікація за допомогою Інтернету;

12) участь у проектах *e-learning* (дистанційне навчання).

Далі ми пропонуємо стисле висвітлення кожного з наведених вище пунктів.

1. Незважаючи на те, що рівень „мультимедійності” курсів вивчення української мови в Польщі значно відстає від аналогічних проектів для англійської², німецької³, французької⁴ чи російської⁵ мов, однак вони вже починають з'являтися на польському книжковому ринку. Вдалими є, на наш погляд, два проекти, що з'явилися минулого року, а саме: курс української мови Божени Зінкевич-Томанек та Оксани Баранівської „Język ukraiński dla początkujących” [24], а також виданий у Варшаві у видавництві Edgard „Ukraiński. Kurs podstawowy” [22] за редакцією Кароліни Собоцінської. Це пропозиція для тих, хто зовсім не володіє українською.

До першої з книжок, що складається з 27-ми уроків, у яких можна знайти тексти та діалоги, лексично-граматичні, фонетичні та орфографічні вправи, додано CD з текстами, діалогами, фонетичними вправами та віршами.

Друга пропозиція – це набір, що складається з двох дисків CD, на яких більше 140 хв. матеріалу, та посібника з вправами, текстами, записаними на диску діалогами, цікавинками, а також окремою частиною з поясненням найважливіших граматичних та фонетичних проблем.

² Найбільшу кількість курсів іноземних мов на електронних носіях (CD, audiobook mp3, pdf, e-book) видавництва пропонують охочим вивчати англійську мову, див. напр. [1], [8], [11], [12], [23], або хоча б пропозиції фірми Techland „Tell Me More!” Треба також пам'ятати про курси он-лайн, напр. <http://www.angielski-kursy.pl/> (29.01.2013) та ін.

³ [3], [4], [5], [14], [21] та ін.

⁴ [2], [9], [15], [16], [19] та ін.

⁵ [6], [10], [17], [18], [20] та ін.

Обидві пропозиції можуть бути доповненням до занять⁶ з практичної української мови та краєзнавства.

2. У підготовці до письмових робіт чи перекладів виникає потреба в словниках: двомовних, тлумачних, словниках синонімів, термінологічних словниках тощо. Крім традиційних словників, сьогодні все частіше використовують електронні словники, як у вигляді стандартного програмного забезпечення, так і словники, доступні в Інтернеті (у тому числі „транслятори” текстів).

Серед словників, що видаються на дисках CD, користується попитом проект „Словники України”. Збірка, що складається з п’яти модулів (словозміна, транскрипція, синонімія, антонімія, фразеологія), уперше з’явилася у 2003 р., а сьогодні в продажу є вже чергова версія (v. 4.1).

Другим таким продуктом є набір фірми АВВУУ – словники „Lingvo”. Остання версія програмного забезпечення АВВУУ „Lingvo x5” – це «родина» продуктів, що складається з двох модулів – „Lingvo x5. Три мови” (англійська, російська, українська мови), а також „Lingvo x5 Двадцять мов” (зокрема англійська, італійська, німецька, польська, російська, українська, французька мови). Ці продукти існують у трьох варіантах, а різниця – в кількості словників, з яких складається кожен модуль („Домашня версія”, „Професійна версія”, „Корпоративна версія”).

Однак набагато популярнішими є різного типу он-лайніві словники. Польські студенти-україністи користуються декількома з них, напр., <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>, <http://www.domeczek.pl/~polukr/pus/index.php>, <http://www.slownik.ukraincow.net/>, http://megaslownik.pl/slownik/polsko_ukrainski/, <http://www.webtran.pl/ukrainian/>, <http://pl.glosbe.com/pl/uk> чи «транслятором», що є частиною пошукової системи Google.

Зовсім інша справа – це проблема відсканованих традиційних словників (а також інших книжок, посібників з граматики української мови, літератури, історії, культури, тощо), які доступні в Інтернеті, найчастіше у вигляді файлів **.djvu** та **.pdf**.

3. Інколи студенти мають нагоду користуватися матеріалами, що належать до викладачів, наприклад при використанні електронної пошти. Таким чином відбувається повторення деяких питань з галузі літератури, історії, культури та мовознавства, що спричиняє краще оволодіння матеріалом та поглиблення власних зацікавлень.

Використання матеріалів, доступних, скажімо, на веб-сторінках викладачів, часом на різних типах зовнішніх носіїв (напр., флешки, диски CD, DVD тощо) є щораз популярнішим. У цей спосіб можна передавати такі матеріали, як: текстові файли (здебільшого у форматах **.doc**, **.txt**, **.odt**, **.pdf**) – вправи, конспекти, тексти літературних творів тощо; мультимедійні презентації (**.ppt**, **.pps**, **.odp**), звукові файли (**.mp3**, **.mp4**, **.wma**) – запис фонетичних вправ, радіопередач для самостійної роботи, підкастів тощо; відеофайли для приватного користування (**.avi**, **.dvd**, **.flv**, **mp4**) – запис телепередач, культурних подій, концертів, фільмів і под.

⁶ Використання на заняттях деяких Інтернет-ресурсів або інших засобів, про які йде мова в цій статті, а також використання їх у процесі підготовки навчальних матеріалів тісно пов’язане з проблемою відповідальності та необхідністю максимально дотримуватись авторських прав. Згадує про це між іншим Ельжбета Гаєк у статті „Komputery w nauczaniu języków obcych” [7: 115-134].

4. Інтернет розглядають як джерело ресурсів. Можливість негайного доступу до актуальної інформації усе частіше використовують студенти, котрі навчаються на спеціальностях україністичного спрямування. Я маю на увазі не тільки українську філологію чи українознавство, але також східнослов'янські або українознавчі спеціальності на політології, історії чи етнографії.

Доступ до актуальних політичних, культурних чи спортивних подій у добу Інтернету займає лиш хвилину, а поширювання знань, що пов'язані з Україною та українською мовою, контакт з живою мовою, не справляє сьогодні жодних труднощів.

Для того, щоб ознайомитися з найсвіжішими новинами, поглибити знання з української історії, літератури, культури, переглянути фонди українських бібліотек, ознайомитися з критичними працями, що стосуються української мови, чи напрямками наукових досліджень провідних українських навчальних закладів, студентові потрібне лише Інтернет-з'єднання та вміння правильно формулювати запитання. Ці дані він може використати як під час занять, так і самостійної роботи.

5. Однак Інтернет є не лише пасивним використанням ресурсів. Це також чудова платформа, завдяки якій особи, що мають бажання спілкуватися з представниками інших націй та культур, можуть цього досягти. Польсько-українських взаємин це також стосується. Активні процеси обміну думками можуть проводитися з використанням світловодів, а саму бесіду можна вести принаймні трьома способами – письмово (листування з використанням електронної пошти, чати, блоги, Інтернет-форуми, клієнти для миттєвого обміну повідомленнями в однойменній мережі), усно (розмови з використанням клієнтів ICQ, Skype, Інтернет-телефони VoIP) або користуючись відеозв'язком (наприклад, програма Skype).

Серед найпопулярніших видів спілкування між польськими студентами та їхніми українськими колегами варто виділити письмову форму, передусім листування з використанням електронної пошти та миттєвих повідомлень. Часто вживають також програми, за допомогою яких можна не тільки розмовляти, але й бачити один одного. Суттєвим обмеженням є тут однак відносно невелика кількість користувачів швидкісного широкосмугового Інтернету.

Спілкування з використанням вищенаведених каналів зв'язку має позитивний вплив на розвиток мовленнєвих компетенцій студентів, адже це майже безпосередній контакт з живою мовою та співбесідником, хоча він може перебувати і на відстані сотні кілометрів.

6, 12. Дистанційне навчання української мови, тобто вивчення мови (з боку студента) і навчання її (з боку викладача) з використанням комп'ютерних мереж та Інтернету в умовах польських вищих навчальних закладів поки що не функціонує. Головним принципом є тут і досі фізична присутність на заняттях. Тим часом загальна система дистанційного навчання постійно розвивається, а багато різних курсів доступні у версіях он-лайн. Сподіваймося, що колись ця система почне діяти і в польських університетах і стосуватиметься також української філології. Позитивом у напрямку інформатизації академічного середовища є електронний режим записів на

окремі спеціальності, платформи типу USOS⁷, сайти студентських самоврядувань тощо.

7. Крім традиційних методів здобування та поглиблення знань, викладачі, у тому числі й україністичних спеціальностей, усе частіше користуються програмним забезпеченням у підготовці до занять з мови, літератури, історії та граматики української мови.

Готові „електронні” засоби, що можуть мати вплив на збагачення презентованого під час занять матеріалу, нині є більш доступні.

Серед мультимедійних матеріалів (найчастіше на дисках CD), які можна використати, готуючись до занять, або хоча б частково представити студентам на практичних заняттях і лекціях, варто назвати такі: „Історія України” (2001 р., автори: О. В. Батенко, Л. Ф. Гайдуков, Г. Г. Кравецький, В. Ю. Крушинський), „Українська література для школярів. 5-10 класи” (2008 р.), „Золота скарбниця України” (2006 р.); твори відомих українських письменників і поетів, напр.: Ю. Андрухович „Рекреації” (2005 р.), „Дванадцять обручів” (2006 р.), Т. Шевченко „Кобзар” (2004 р.), І. Котляревський „Енеїда” (2006 р.), І. Франко „Зібрання творів” (2006 р.), Л. Українка „Драматичні твори. Поєми” (2005 р.), І. Нечуй-Левицький „Кайдашева сім’я” (2006 р.), М. Коцюбинський „Тіні забутих предків” (2006 р.); підручники з української мови, напр.: „Українська мова та література: комплексний довідник + практична підготовка на CD” (автори В. В. Паращич, Т. О. Квартник, В. Ф. Жовтоброух, Харків 2013 р.), „Українська мова. Для студентів та абітурієнтів” (автори Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, В. І. Новосолова та ін.), „Диктанти. Тематичний збірник + CD” (автор Є. М. Ткаченко, Харків 2012 р.), а також згадані раніше курси української мови, видані у Кракові [24] і у Варшаві [22].

Не можна забути про словники й окрему літературу в електронному варіанті, які ми згадували у п.2, а також про фільмові матеріали, що підвищують рівень презентованих засобів.

8. Крім уже готових матеріалів, доступних у Польщі й Україні, викладачі україністичних спеціальностей у підготовці до своїх авторських занять звичайно зобов’язані створювати власні проекти, які пізніше використовують у навчальному процесі. Серед найбільш популярних програм, якими вони при цьому послуговуються, варто згадати програмне забезпечення, що зараховується до т.зв. офісних пакетів, а саме: Microsoft Office та Apache OpenOffice. Обидва пакети містять програми, завдяки яким можна створювати текстові документи (MS Word, OpenOffice.org Writer) чи мультимедійні презентації (MS PowerPoint, OpenOffice.org Impress), котрі найчастіше використовують на заняттях.

Специфіка занять з практичного навчання мови, зокрема фонетики, полягає в тому, що існує можливість користуватися різними медіапрогравами. Їх завдання – записувати будь-які звуки (наприклад, вимову окремих фонем, цілих слів, довгих текстів). Пізніше ці записи можна перевіряти, чи то під час занять, чи вдома.

⁷ USOS (Uniwersytecki System Obsługi Studiów) – система управління навчанням у польських вищих навчальних закладах. Вперше її запровадили на факультеті математики, інформатики та механіки Варшавського університету у 2000 р.; сьогодні ця система функціонує у більшості польських державних вищих навчальних закладів.

Діапазон програмного забезпечення, яке можна тут використати, доволі широкий, див. такі безкоштовні програми, як Audacity, Free Hi-Q Recorder чи SoundCopy.

9. Як студенти, так і викладачі усе частіше та охочіше використовують Інтернет як джерело навчальних матеріалів. Однак це передусім доповнення стандартних способів здобуття інформації. Дуже важливим є те, що з необмежених Інтернет-ресурсів можна визнати навчальним матеріалом і як його можна пізніше використати. Найпопулярніші мережеві матеріали це зокрема: газетні статті, літературні твори, документи різного типу, наукові статті, підкасти та інші музичні файли, фільми тощо.

Завантажені матеріали можна використовувати по-різному, починаючи від опрацювання найбільш актуальних газетних матеріалів (наприклад, під час практичних занять з української мови: робота з текстом), наукових статей (наприклад, на заняттях з української літератури) чи коротких відеороликів, скажімо в сервісі YouTube (наприклад, під час практичних занять з української мови: вимова, мовлення), на підкастах закінчуючи (практика перекладу).

Зіткнення з настільки різноманітними мережевими ресурсами спричиняє те, що студенти мають можливість розвиватися в майже усіх напрямках: від читання з розумінням прочитаного до слухання і т.д.

10. Справою не менш важливою, ніж сам матеріал, є спосіб, у який ми подамо його студентам. Тексти у письмовому вигляді, після попередньої обробки, можна звичайно передати студентам у надрукованому варіанті, але напр. запис „Новин” вимагає користування якимось технічним засобом. Види таких засобів і спосіб їх використання я й хочу коротко обговорити в цьому пункті.

Як я вже згадував на початку статті, щоб показати, наприклад, мультимедійну презентацію та будь-який фільмовий матеріал (у цьому випадку потрібні також аудіозасоби), що міститься на ноутбучі або ПК, викладачі найчастіше користуються проектором. Можливість висвітлювати рухоме і нерухоме зображення на відносно великій площі сприяє тому, що це обладнання виправдовує себе як в умовах актового залу, так і в маленьких аудиторіях.

У цьому випадку подібну функцію мають телевізори з гніздами HDMI і RGB, кардрідером або гніздом USB. Завдяки USB у телевізорі, комп'ютер є зайвим у процесі передачі відео- та аудіосигналів. Недоліком цього вирішення є значно менша площа екрану, плюсом – обладнання аудіо-, без якого телевізор є тільки монітором.

З метою представити матеріал тільки у звуковій формі можна звичайно скористатися CD-плеєром, однак усе частіше задля цього використовують mp3-плеєри, mp4-плеєри, iPodи, iPadи, планшети, а також смартфони. Щоб записаний звук почули усі слухачі, потрібно, як це було у випадку проекторів, ще підключити динаміки або інше аудіообладнання, котре збільшить гучність приладів, які призначені для індивідуальних користувачів.

Незважаючи на невеликі, у порівнянні з ноутбуками, розміри, смартфони мають сьогодні майже такі самі функції. Сучасний мобільний телефон дозволяє слухати записані музичні файли та живе радіо (у тому числі багато українських радіостанцій), дивитися відеоролики, фільми у якості HD, переглядати сторінки в Інтернеті, створювати текстові файли, інколи навіть презентації. Прилади, завдяки яким можна, скажімо, платити в магазинах та орієнтуватися на місцевості (GPS), у

найближчому майбутньому, ймовірно, відіграють також важливу роль у навчальному процесі (першою ластівкою є напр. словники для смартфонів).

Нині, однак, у випадку індивідуальної роботи студента з комп'ютером на заняттях суто філологічного характеру переважають настільні комп'ютери (здебільшого у кабінетах інформатики) або ноутбуки, нетбуки чи планшети, що є приватною власністю студентів. Ці прилади можуть використовуватися, приміром, на заняттях з перекладу. Треба підкреслити, що комп'ютер не є тут тільки іграшкою, гаджетом. На цих заняттях комп'ютерна техніка, а головним чином можливість користуватися Інтернет-ресурсами, це не тільки „додатковий словник”. Завдяки навушникам і можливості запису голосу, комп'ютер може стати міні-кабіною перекладача, а викладач має можливість контролювати студента та перевіряти якість його праці.

11. У п.5 вже згадувалося, що Інтернет, а особливо клієнти для миттєвого обміну повідомленнями, грають важливу роль у процесі спілкування. Програмне забезпечення такого типу може використовуватися під час занять з української мови. Завдання, що полягають на участі студентів в україномовних чатах (тих, що стосуються політики, фільмів, музики, проблем молоді тощо), або розмовах між собою на певну вигадану тему при використанні клієнтів миттєвих повідомлень, які підтримують українську абетку (наприклад, ICQ), можуть не тільки суттєво збагатити заняття; це також чудовий спосіб на поглиблення мовленнєвих компетенцій (читання з розумінням прочитаного, писання).

Так само (використовуючи українську мову) викладачам треба листуватися зі студентами. Таке використання електронної пошти напевно матиме позитивний вплив на розвиток умінь студентів, зокрема на ведення офіційної кореспонденції чи розуміння текстів цього виду.

Враховуючи вищезгадане, дивує, що у часи, коли сучасні технології можуть мати так багато різних функцій, у тому числі на філологічних спеціальностях, вони використовуються дуже рідко. Однак це ширша проблема, на яку звернула увагу Александра Лип-Белецька у статті „Wykorzystanie komputera i Internetu na lekcji języka obcego – dążenia a rzeczywistość. Raport z badań” [13].

За підсумками проведеного нею анкетування польська система навчання не є в найкращому стані. Так, більше 82% анкетованих студентів першого курсу німецької філології Силезького університету ствердило, що вони досі не брали участі в уроках іноземної мови з використанням комп'ютера. Тільки 8% вказало, що вдома користуються мультимедійними програмами для вивчення іноземних мов. Подібні результати авторка статті отримала після анкетування випускників коледжів для вчителів іноземних мов – більше 60% не використовує комп'ютера та Інтернету ані під час занять, ані готуючись до них.

Думаю, що наведені дані приблизно вказують на актуальний рівень навчання на філологічних спеціальностях також польських вищих навчальних закладів.

В умовах майже необмеженого доступу до Інтернету, комп'ютерів та мультимедійних приладів пріоритетом повинно бути включення цих засобів у навчальний процес, у тому числі у процес навчання української мови.

Описані способи використання сучасних технологій у ході навчання іноземних мов мають, на мою думку, набагато більше плюсів, ніж мінусів. До переваг слід зарахувати передусім те, що:

- заняття збагачуються новими рішеннями, що є поштовхом до активної участі, більшої інтелектуальної праці, подолання бар'єрів;
- використання сучасних технологій є до певного моменту грою, завдяки якій зростає ефективність вивчення іноземної мови;
- робота з використанням комп'ютера примушує більше зосередитися на конкретних завданнях;
- потреба самостійних пошуків та індивідуалізований процес вирішення проблем зміцнює мотивацію, креативність, впевненість та відповідальність;
- сучасні технології – це засіб реальної індивідуалізації навчального процесу.

Серед недоліків такого процесу можна назвати такі:

- у крайніх випадках майже повна відмова від традиційних способів здобування знань (робота в читальному залі, користування традиційними словниками, уміння конспектувати тощо);
- можливість використовувати Інтернет-ресурси не так, як треба;
- „залежність” від комп'ютера та продуктів ІТ.

Роль комп'ютерів та інших продуктів ІТ, а також Інтернету як джерела необмеженої інформації, необмежених ресурсів та можливостей зростає з кожним роком. Їх наявність у майже кожній галузі життя стала вже фактом, який не можна просто так оминати. Навчання іноземних мов також все більше спирається (або повинно спиратися) на відносини людини і комп'ютера. Це веде до багатьох позитивних ефектів, зокрема в ситуації, коли світ, передусім завдяки Інтернету та ІТ, стає насправді „глобальним селом”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Bulger A. Język angielski. Łatwo i przyjemnie / A. Bulger. – Poznań: Assimil Nowela, 2007. – 504 s.
2. Bulger A. Język francuski. Łatwo i przyjemnie / A. Bulger, I. Birecka. – Poznań: Assimil Nowela, 2008. – 592 s.
3. Chabros E. Niemiecki. Niezbędne zwroty i wyrażenia, – Warszawa: Edgard, 2010. – 96 s.
4. Christensen P. Niemiecki dla bystrzaków / P. Christensen, A. Fox. – Gliwice: Septem Helion, 2011. – 296 s.
5. Dominik P. Niemiecki. Superkurs / P. Dominik, P. Sielecki. – Warszawa, Lingo, 2010. – 288 s.
6. Farmer R. Język rosyjski dla początkujących / R. Farmer. – Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2011. – 292 s.
7. Gajek E. Komputery w nauczaniu języków obcych / E. Gajek // Nauczanie języków obcych w zreformowanej szkole: praca zbiorowa / pod red. Hanny Komorowskiej. – Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych, 2000. – S. 115–134.
8. Głogowska M. Angielski w cztery tygodnie / M. Głogowska, A. Cook. – Warszawa: Rea, 2007. – 348 s.
9. Karpińska D. Francuski w cztery tygodnie / D. Karpińska. – Warszawa: Rea, 2007. – 276 s.
10. Kaufman A. Rosyjski dla bystrzaków / A. Kaufman, S. Gettys, N. Wieda. – Gliwice: Septem Helion, 2011. – 312 s.
11. Kędziński M. Angielski szybko, łatwo i skutecznie / M. Kędziński. – Warszawa: Wiedza Powszechna, 2009. – 220 s.
12. Krzyżanowski H. Angielski No problem! / H. Krzyżanowski – Poznań: SuperMemo, 2008. – 373 s.
13. Lyp-Bielecka A. Wykorzystanie komputera i Internetu na lekcji języka obcego – dążenia a rzeczywistość. Raport z badań // <http://www.up.krakow.pl/ktime/ref2005/lyp-biel.pdf>

14. Motta G. Direkt 1B. Język niemiecki. Podręcznik z ćwiczeniami / G. Motta, B. Ćwikowska. – Poznań : Lektor Klett, 2008. – 119 s.
15. Platkow A. Mówimy po francusku / A. Platkow, M. Jaworowski. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 2012. – 462 s.
16. Pleciński J. Francuski Pas de probleme! / J. Pleciński. – Poznań : SuperMemo, 2008. – 292 s.
17. Rosyjski w cztery tygodnie, op. zbiorowe. – Warszawa : Rea, 2007. – 272 s.
18. Rosyjski Het проблем!, op. zbiorowe. – Poznań : SuperMemo, 2008. – 698 s.
19. Schmidt D-K., Williams M., Wenzel D. Francuski dla bystrzaków / D-K. Schmidt, M. Williams, D. Wenzel. – Gliwice : Septem Helion, 2011. – 298 s.
20. Sitarski A., Bogacka B. Intensywny kurs języka rosyjskiego dla średniozaawansowanych / A. Sitarski, B. Bogacka – Czernica : Grafox, 2011. – 19 s.
21. Trambacz W. Niemiecki. Kein Problem! / W. Trambacz. – Poznań : SuperMemo, 2008. – 698 s.
22. Ukraiński. Kurs podstawowy, op. zbiorowe. – Warszawa : Edgard, 2012. – 96 s.
23. Więckowska I. Angielski raz a dobrze / I. Więckowska. – Warszawa : Lingo, 2010. – 216 s.
24. Zinkiewicz-Tomanek B., Baraniwska O. Język ukraiński dla początkujących / B. Zinkiewicz-Tomanek, O. Baraniwska. – Kraków : Petrus, 2012. – 336 s.

ІНТЕРНЕТ-СТОПІНКИ

<http://www.angielski-kursy.pl/>

<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

<http://www.domeczek.pl/~polukr/pus/index.php>

<http://www.slownik.ukraincow.net/>

http://megaslownik.pl/slownik/polsko_ukrainski/

<http://www.webtran.pl/ukrainian/>

<http://pl.glosbe.com/pl/uk>

Стаття надійшла до редакції 05.12.2012

доопрацьована 15. 01.2013

прийнята до друку 20. 01.2013

THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN UNIVERSITY INSTRUCTION

Przemyslaw Jozwikiewicz

*University of Wroclaw,
Institute of Slavic Studies, Chair of Ukrainian Studies,
9 Pochtova Str., room 306, 53-313 Wroclaw, Poland,
phone: +48071375 45 55
e-mail: p.jozwikiewicz@slawistyka.uni.wroc.pl*

The article presents the problem of using modern technologies in practical training in the Ukrainian language, Ukrainian literature, the history of Ukraine and Ukrainian grammar. It also discusses ways of using computers and other digital devices in the teaching process.

Key words: Ukrainian as a foreign language, information technology, Internet, teaching process.

РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УНИВЕРСИТЕТСКОМ ОБРАЗОВАНИИ

Пшемислав Юзвікевич

*Вроцлавский университет,
Институт славянской филологии, кафедра украинистики,
ул. Почтовая, 9, 53-313 Вроцлав, Польша,
тел.: +48 71 3754555
эл. почта: p.jozwikiewicz@slawistyka.uni.wroc.pl*

В статье рассматривается проблема использования современных технологий на практических занятиях по украинскому языку, украинской литературе, истории Украины и по грамматике украинского языка. Описаны способы использования компьютера и других цифровых устройств в учебном процессе.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, информационные технологии, Интернет, учебный процесс.